

Honismereti tábor nyílt Szegeden

Ötödik alkalommal rendezte meg a KISZ Csongrád megyei bizottsága és a Hazafias Népfőnt megyei bizottsága Szegeden honismereti diák-táborát. Idén összesen 30 Csongrád megyei fiatal — gimnazisták, szakmunkástanulók, egyetemi-főiskolai hallgatók — négy szakcsoportban ismerkedik Szeged városának, munkásmozgalmának történetével, a környező községek, Tápé, Széreg, Kiskundorozsma helyi hagyományaival, a szegedi táj néprajzával — egyetemi és főiskolai oktatók vezetésével. A diáktábor résztvevői az általuk összegyűjtött helytörténeti és néprajzi anyagból pályamunkákat készítenek.

Tegnap, kedden délután a Vedres István Építőipari Kollégiumban tartott ünnepségen — ahol jelen volt Kulcsár Péter, a megyei KISZ-bizottság titkára és Osz Károly, a Hazafias Népfőnt megyei bizottságának titkár-helyettese — dr. Székely Sándor, a városi pártbizottság titkára nyitotta meg a honismereti tábor. Beszédében utalt arra, hogy az ifjúság alapvető feladata megismerni és tudatosan vállalni szülőföldjének történelmét is, s ennek úgy kell eleget tennie, hogy az előzők tevékenységének, teljesítményeinek ismeretében vallja magáénak a múltat, hiszen a jelen és a jövő tennivalói csak így lehetnek világosak.

Gyermeknap a mezőgazdasági kiállításon

A budapesti szovjet mezőgazdasági, élelmiszeripari és mezőgazdasági kiállítás keddi napjának színterét a gyermekek csoportos látogatása volt. Ez alkalommal rendezték meg a kiállítás gyermeknapját. A program a kis látogatók nagy öröme a békét jelképező postagombok röptetésével kezdődött. A kisdíjak ezután hosszan elidőztek a gyümölcs- és játékbemutatóknál. Nagy sikert arattak a kitömött állatok, ezek között is az 1980. évi moszkvai olimpiát jelképező barna macskó. Ezután a kicsinyeket dúsan terített asztal várta; édességek, gyümölcsök és üdítő italok között válogathattak.

Befejeződtek a szabadtéri játékok

Bár az időjárás nem fogadta kegyeibe a szófiai balett szombat esti bemutatkozó előadását, ahol is Alekszander Rajcsenye A szépség forrása című háromfelvonásos balettjéből csak két-től láthatott a közönség, a folytatás szerencsésebb volt. Vasárnap és hétfőn este bemutathatta teljes produkcióját a fesztivál vendégegyüttese, s ezzel teljessé vált az idei program. Végeredményben 1979-ben a Szegedi Szabadtéri Játékokon öt bemutatkozó előadást tartottak meg, amit mindösszesen több mint hetvenezer néző látott. A szófiai balett vasárnapi előadásának nézőterén ott volt Németh Károly, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára is, aki dr. Komócsin Mihálynak, az MSZMP Csongrád megyei bizottsága első titkárnak társaságában tekintette meg az előadást.

Acs S. Sándor felvétele
A szabadtéri nézőterén balról Németh Károly, mellette dr. Komócsin Mihály

Tévéjáték és ünnep

KATONÁK. Amikor a monarchia hadseregének viszonyait, katonáinak viselt dolgait Thury Zoltán drámába foglalta, a téma olyanra élt, hogy a művet betiltották. De számíthat-e ez a „katonadarab” a mai közönségre?

A könyveket poroló, dícséretes televíziós buzgalom újabb produkuma a Katonák című tévéjáték, amely Thury darabjának Deme Gábor által rövidített, átdolgozott, korszerűsített változata, és amelyet Havas Péter rendezett. A dramaturg és a rendező szándéka nyilvánvaló: a maga korában aktuálisan politizáló drámában ígértek felfedeztetni az időszerűt, ezért hangsúlyos a tévéjátékban a szerelmi konfliktus. Melynek csak egyik előidézője a túl általános „most jöttem rá, hogy kit választottam”-motívum; a szerelmi válság másik, talán lényegesebb és napjainkban is érdekesebb kiváltó okaként a környezet ember-rontó hatását tüntetik fel az átdolgozók.

Ezzúttal alighanem a színészi alakítás a ludas abban,

hogy nem győztünk meg: Udvardy Pál, a katona, jobb sorsra, boldog házasságra született ember lehetne, ha nincs az a fránya közös hadsereg, az ő lehetetlen, emberi szuverenitást, értelmet és érzelmeiket nem tűrő viszonyaival. Lukács Sándor tisztje ugyanis meglehetősen rétkény gerincű, teatrális gesztusokkal, hőzöngős szavakokkal, művi elérkezéssel, nyúlásokkal és fölháborodásokkal hiteltelenné tett figura, akinek nincs szüksége társadalmi-környezeti ártalmak elszívására ahhoz, hogy otthagya a felesége.

Úgy véljük, ez a legújabb tévés portalanítási akció ezért nem járt sikerrel. A Katonákban nem sikerült átlépni a távolságot, ami Thury drámája és a mai tévézők között föltételeztett.

SZEGEDRŐL. Villanófény címmel a hetedik nemzetközi néptáncfesztiválról ígért összefoglalót a tévé, vasárnap délután. Néptánc-kompozíciók részleteit láttuk, különféle, itt szerepelt együttesek előadásában. A műsor a legjobb indulattal

sem tekinthető a fesztivál-események összefoglalójának, minthogy a népművészeti vásárból készült vilámlinterjúkon, a megnyitóműsorban és a múzeum előtti bemutatókról vett pillanatképeken kívül egyetlen más filmkocka sem a fesztiválprogramot rögzítette. Ha nem a tévéfelvétel céljából a különböző helyszínekre ki-rendelt együttesek produkcióit, amit, ugyebár, fesztivál nélkül is megcsinálna a televízió, legfeljebb vállalta a kérdést: minek?

Az ünnepi műsorba igé-nyes versválogatás került, a Kincskereső idei második tévés száma, a körzeti stúdió produkciója. Jól szerkesztett, színvonalas, méltó ünnepi műsor volt. Az esti összeállítás egyik helyszínéről, Mór-halomalomról ismét néptáncot láttunk, reméljük, ennek színvonalát hívta ki a népes stáb, nem a Móra-évforduló és a helységnev abszurd asszociációja, annak ellenére, hogy erről a műsorvezető, Vértessy Sándor néhány keresetlen szót ejtett...

S. E.

Ha „nem történik semmi”

Pakolnak. Dísztetet, jelmezt, kelléket. A reflektorokat, hangszórókat a színpad alá, az öltözőkbe meg a folyosóra; a keverőasztalt a társalgóba. Ahová az utolsó előadás után talán elkíserte a nézőtéri taps a vendégművészeket. Most ők a főszereplők. Akárcsak a készülődés heteiben. És a másfél nyári hónapban, kezdés és befejezés között. Vagy, hogy is van ez?

Mi a szerepe nyári színházunkban a „műszaki háttérnek”? Mikor mi? Mert ha belefutott a szél a mikrofonokba, ha hiányzik egy kellék, ha — ne adj’ isten — eldől egy dísztétel, elkésik a fejsz — akkor a főszereplők? Ha „nem történik semmi”, vagyis tökéletes a világítás, a színész maszkja, ruhája, pillanatok alatt bonyolódik a bonyolult műveletek igénylő dísztételváltás, optimális a zenekari hangzás, és a magasabb regiszterekben bizonytalanok a hangok, „megszécslik” kissé a keverőasztalnál — háttér?

csak akkor lehet jó színházat csinálni, ha valamennyi közreműködő hasznos együttműködésben képes dolgozni. Ez persze nem zárja ki az egészséges vitákat, azokat, amelyeket a produkció színvonalának emeléséért folytatnak.

A szabadtéri méreteihez igazodó, nagy műszaki apparátussal dolgozik. Nem emulásem, hogy technikai okok miatt itt elmaradt volna előadás; a műszaki feladatai annyira szerteágazóak, sokrétűek, a stáb olyan sok intézménytől verbuvált, hogy igazán nem nehéz kitálatni: élükön csakis sokat tapasztalt szakember, rutinos irányító lehet...

Lehet, de nem sokra menne a stabil derékhad nélkül. Nálunk a műhelyek vezetői nem egyszerűen jó szakemberek; sok év óta összeszokott, egymással és velem egy nyelvet beszélő, nállom munkára képes, ugyanakkor az utasításokat is feltétlenül végrehajtó tagjai egy kollektívának, amelyben valóban az egymásra utaltság tudata és az egymást segítés szándéka dominál. Egyszemélyi felelős irányításról másfajta közegben szó sem lehet.

Szavaiból úgy tűnik, minden nagyon szép, nagyon jó; elégedett?

Ugyan, dehogyan... Csak nem felejttem el, hogy jártunk mi elemi iskolába is. 1959-ben elavult, kiselejtezt berendezésekért koldultunk, főleg a színházban. Három év múlva kezdtük a hangrendszert kiépíteni. Völgyi János, Muszka Dániel tervei alapján az első hangkeverőasztalt, hangszórókat elkészíteni, kisiparosokkal kooperációban kiépíteni a reflektorparkot... A kezdés és a kezdetlegesség minden gondját megéltük, bár a lelkesedés, amely akkoriban az egész várost jellemezte, sokat segített. És persze önzetlen szakemberek, akiknek a nevet már-már elfelejtettük, pedig nélkülük nem tartanánk itt; Kemény András villamostervező, Tulipán Kálmán, aki az 1967-es rekonstrukció teljes elektromos szerelésének vezetését vállalta, Darvas Tamás, Zilahy János, a DÉLEP építészveztői. Kerti Géza, akinek a mai keverőasztalt köszönhetjük, Gergely Károly, akinek a feszültségszabályozó létrejöttét, Árvai József, a tanácsról, elnökhelyettesként segédkezett, és még sorolhatnám. Tévedésekkel, bukdácsolásokkal, de haladtunk, mert akkor mindenki akarta,

— Ez úgy hangzik, mintha mostanában másként lenne...

Nincs mit szépíteni, az a régi igyekezet megkopott, a segítőkészség kisebb, városi méretű lelkesedésről nemigen áradozhatunk. Nagyüzemszerűen működünk, megváltozott, fejlettebbé vált a technika. És megváltoztak az emberek. Biztosan kineveltek egy a családot, amelyik fölajánlana a lakását, hogy segítsen az idegenforgalom gondjainak megoldásában. Régen több százan tették. A vállalatok egymással versengve ajánlották segítségüket. Most sem utasítanak el bennünket egyenes szóval, csak udvariasan, hivatkozva, körülírva. Egy-egy évad produkciói a törzsgárda, az „öreg bútorok” óriási erőfeszítéseit igénylik.

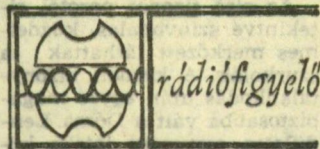
Nem arról van szó, hogy mondjuk, a birkanyáját könnyebb volt betelerelni, mint a modern színháztechnikát működtetni?

Talán. Is-is. De: modern technika? Magyarország első félévezetős fényszabályozója a szegedi szabadtérire készült, ma is ezt használjuk, összes kopásaival. A rekonstrukcióját tavaly kezdtük, hároméves munkáról van szó, rengeteg éjszakai fejtöréssel, többszörös erőfeszítéssel — mintha kézen kaptuk volna a 4 millió értékű új berendezést. A reflektorok elavultak, egyetlen halogénizzós gépünk sincs; most, az Antigone tévés felvételén szépen látszott, hogy a tévések négy gépe többet világít, mint az összes itteni... Mondjam még? 1962-ben készült hangszórókat használunk, ez itt egy valószínűleg műszaki múzeum. Nem egyszerűen a hangszórók, hangszárgázok rosszak, hanem konstrukciós elavultsággal küszködünk. Mozgató, emelőgépek kellenének, csendesek, gyorsak. Rögzítőberendezések. Nem azért, hogy a dísztételezők munkája könnyebb legyen, hanem azért, hogy korszerű díszletterveket valósíthassunk meg, a mai követelmények szerinti színpadtechnikával szolgálhassunk a jobb produkcióért.

Még idézgetjük nyári színházi élményeinket. Beszélünk a színészek játékaról, a rendező ötleteiről, a színpad képerlyről. Vitatkozgatunk: mi való, mi nem való a térre, miért jó X és miért rossz Y. Ők pakolnak.

Sulyok Erzsébet

Közhírré tétetik...

Ami közhírré tétetik, nem biztos, hogy testet-lelket melegenget, örömet okozó esemény. Sőt, inkább nem: a telekommunikációs eszközök üvöltésébe többnyire vér, kín, igazságtalanság, elnyomatás — örök emberi szenvedés vegyül. Akár arról van szó, hogy Indiában gátszakadás következtében tízezrek lakás nélkül, pusztá életüket mentve, éhezve és nélkülözve maradtak a romok fölött, a már soha többé vissza nem térőket, a víztömeg alól mozogva föl nem bukkonókat sírátva; akár pedig arról, hogy évezredekkel ezelőtt egy görögországi hegysorosban, Thermopülai-nál háromszáz spártai férfi hullt el a túlerő kardcsapásai alatt, hazája földjét védve. Viszont az utóbbi esetben a ténytérű közlést kiegészítő újabb információk eredendő minőségi többletet hordoznak. Ami akkor mutatkozik meg legszembetűnően — ha egy rádiós ismeretterjesztő műsor harmincpernyi, látszólag mulandó halhatatlanságába ágyazva szerez róla tudomást a közvélemény. Tehát valahogyan közhírré tétetik.

Vasárnap délután hat órá-tól fél hétig a Petőfi rádióban közhírré tétetett például „Kálvin János féligazsága”. Akit a művelt közönség máig inkább diktátornak, mint egy

felnövekvő, rendkívüli fontosságú történelmi osztály-morálmeghatározójának tart. Azután: István király augusztus második felében különösen aktuális palástja, pontosabban annak színe. Hiszen ez a szederjes-lila árnyalat Magyarországon meg-alapítójának testét fődte. Nem akármilyen ruhadarab tehát. Méltó a közhírré, miként egy évforduló is. Száz-harminc éve múlt e hó 13-án, hogy az egyik legdicsebb magyar szabadságharc csapatai reményvesztetten, kétségbeesett keserűséggel le-tették a fegyvert Világosnál az orosz csapatok előtt. S ki medítál ma azon, hogy a két lehetséges rossz, az osztrák és a cári hadsereg közül melyik lehetett taktikailag előnyösebb nekünk, kapituláció esetén?

Nagy divat napjainkban a látványos lesajnálás. Sokan mindent tudnak, ráadásul mindent jobban. Azt is, mit kellett volna tennie a magyar forradalmi csapatok vezetőjének, azt is, miért volt „értelmetlen” Leonidász ellenállása háromszáz harcos-sal ama bizonyos Thermo-pülai-nál (Úgy hírluk, Leonidászék egészen profánul csak egyszerűen szégyenletesnek tartották volna otthagyni azt a helyet, melynek védelmével őket megbízták.) A nagy-

okosok ítélete kész: Leonidász „heroikus számár” volt. Mire akad egy rádióműsor, amely nem restelli kimondani: mi nyugodtan hagyjuk el ebből a jelzős szerkezetből a szamarat. Leonidász heroikus volt, még inkább hőrosz, tehát hős, ha úgy tetszik. Így kell látnunk és becsülnünk.

Féltre a divatos deheroi-zálással, tegyük közhírré: eszméket adva, nevelve és tisztességgel állást foglalva, okosan becsüljük csak nagyra azt, aki méltó erre. Leonidász vagy a világi fegyverletétl rettetés kompromisszumát (Kossuth is azt írta: „...nincs többé remény...”, hogy az önvédelem harcát a siker reményével folytathassuk”). Vagy a szent istváni palástot vagy Kálvin „féligazságát” is. Fenti feladat megfogalmazása az, amely a Ha még nem tudna... című „tudományos mozaik” augusztusi számát egészen kitűnő közművelődési produktummá tette. A műsorvezető, Benda Kálmán higgadt, józan szövevői működését végső soron éppúgy dicsérve, mint a szerkesztő, Kerekes István tudatosan orientálód, célzatos és igen sok, az ismeretterjesztésen messze túlmutató szempontból rendkívül kíváncsi és pozitív szelekciós képességét.

D. L.